

san 1979

san seginnan — nimòrò 93
nowanburu kalo san 1979
bp:24 - bamakò (mali)
telefòn : 22104 — ccp : 0155
dòròmè 4
kibarudilalaw kuntigi : amadu ganyi kantè

Kibaru

a bè bò kalo o kalo, faso ka kibarudiso ka yamaruya kònò

jama kow

jamana lagosi bè sòró yèrèminè fè, a bè sòró kow ialagali fana fè. o de kèsón faso ma na an wele tuma o tuma, pariti n'o ye "udp m" ye, o fana mana an wele waati. o waati, an ka wili, k'an jó, ka fara nyogón kan, bawo, faso ani pariti, olu ye an yèrè ka ko dilalen de ye, an yèrè ka hèrè sòró kama.

kalandenw kakan ni kòlòsili ye

lèkòlidew ye kalan daminè kabini ókutoburu kalo la, san 1979 la. denmisènw kòlòsili de ka gèlèn kalan na, n'a nafolo bò ye. mago ani baara caya mankan k'an nyinèn lèkòlidew kó, bawo, den kalanbali ye doni girin de ye a bangbagaw kun.

kibaru bèna don lèkòlisow kònò

kibaru bèna feere ma li lèkòlisow kònò n'olu bè wele ko "fondamentali". o sòró la mali lèkòlikaramogów ka kalan de fè, an ka kanwna, kalan min kèra sababu ye ka dò fara kibarukalanbagaw kan. kibaru donni mali lèkòlisow kònò, o y'a selen ye mali dusukun ma.

jèkabaara daamu n'a nafa de ka bon

B.L.BICO

kelenna ko man di, a cèmanyi, a mankan, sanko baara ani sòró siratigè la, tòno min bè jèkabaara la, dan t'o la.

o de kèsón, baara suguya o suguya, n'an b'a fè ka nafa sòró a la, an k'o kè nyogón fè, hinè, kanu, bèn ani nganiya nyuman kònò.

an ka fara nyogón kan an ka dinyè latigè ko bée la, walasa ala yèrè ka hinè an na, k'an dèmè, an ka hèrè sòró.

kibaru kanubagaw

hakili jakabò

kunun ni bi tè kelen ye

gale gale, mògòw tun bè nyögòn gasi fèngè, ka nyögòn bonya, ka nyögòn dèmè. den tun b'a fa dòn, a b'a ba dòn. mògò o mògò tun mana hèrè sòrò fòlò, o tun ye bée ka hèrè ye. mògò min mana bònè sòrò, o tun ye bée ka tòorò ye. mògòw tun ka di nyögòn ye kosèbè. kònònanje dulòki, yèrèdòn kulusi, saamè banfula ni cèsiri sabara de tun ye fòlò mògòw ka masiriy ye.

bi, bée ko : «ne yèrè, n'furumuso, ani n'denw».

bi, mògò minw mana sòrònin kè, olu mago tè mògò tòw la. n'i ye bi mògòw yèlètòla ye, n'i y'a sègèsègè, i b'a sòrò, u bè dò de ka tòorò n'a ka nyani de ko fò la. o dun ye tinyè ye. bawo, u yèrèw ko ko nyin tè yèlè nyuman na.

e, bi mògòw, aw t'a miiri kunun la, yaasa an ka yèrèdòn bée sabati ? n'an y'an yèrè dòn, o na kè sababu ye k'an denw bila sira nyuman kan. bawo, dinyè tè so ye.

hadamaden ni nsaban bolo de ka kan, dò bè tigè, dò wèrè bée mòonò bò. n'an dèsera k'an yèrè dòn, sini, an denw ni baganw kèwale bée bëna kenyè. a fò, o ye taamashyèn nyuman ye an ka jamanma ma dè ?

malidenw, a'ye dòonin bò aw sòn kolon na koyi.

nyanzòn tangara
bamakò

laadilikan ka bò tònfa

an bè laadilikan min bila ka taa an balimaw ma, o ye bée ka i jija ka balikukan kè, o de bè mògò bò dibi la. cèkòròbaw ye nsana dò da. u ko : n'i jiginna dugu la, n'i taara a sòrò, dugu mògòw bée suruku ko kè, ni i y'i ta kè ba kasi ye, u b'i dun, fo k'i ban.

daramani mariko ni musa mariko

ka bò tukoroba

nyènajè

k'a ta zuwèn kalo tile 7, san 1979 la, f'a tile 10 su, tukoroba denmisèn w y'u ka sanyèlèma nyènajè kè. o nyènajè nyémögoya tun bée malobali jara bolo, n'o ye denmisèn w ka tòn nyèmögò ye.

malobali ka kumaw sen fè, a y'a jira denmisèn w la, k'a fò, jamana o jamana, n'a bè fò ko o ka di, dò wèrè m'a diya baara kò. dugu wo, kubeda wo, yòrò si tè diya baara kò.

malobali jara y'a nyini tukoroba arondisiman denmisèn w bée fè, u k'u cèsiri, janko, jakòngò min ye jamanaden bée tòorò, an k'o gèn.

malobali jara ye jama bée bisimila, a y'a nyini jama fè, u bée k'u jija, kèlè fosi kana kè nyènajè in sen fè.

juma su kelen in kònò, tukoroba den-

misèn w ye nyènajè in sigi sen kan ni bòndunun ye. o la, mògò caman bòra, minw ye jama nyènajè kosèbè. u tilala ka dunun yèlèma, k'a kè ~~kalennidunun~~ ye. o fana ye bée nisòndiya, tukoroba npogotigi saramaw fana ye jama kùnbèn ni nisòndiya bée ye.

juma wula fè, nyènajè sènsèra ka se fo dugu yèrè cèmancè la. o fòli kèra janran ye. o janran kènè ka tòn kuntigi y'a nyini bée fè, u ka dòn in kè ni dulòkibaw ye. o la, tukoroba denmisèn bée jèlen ye o sira taama : dulòkiba ñaraw dama de tun bée yen, ani forokiya ñaraw.

nyènajèba kuncèra sibiri la ni baradunun ye. malobali ye tukoroba npogotigi fo, k'u walenyumandòn dunanw kùnbèn cogo n'u lamara cogo la. a ye dònkilidala fo, n'o ye bintu sisògò ye, u ye min wele a kama. mama tarawele

an ka yèlè dòonin

nin ye muso dò ye. a cè mana taa kungo la, muso nyamògòkè bée fò cè kò a muso bara. don o don; nyamògòkè kònò bée fò a cè kò.

fo don dò la, cè nana a sòrò yen. nyamògòkè ye muso cè ye minkè, a bolila ka taa a biri daga kònò. o y'a sòrò, nyamògòkè kunkolo dilen bée, fo a kunkolo bée yegeru daga kònò.

cè ye nyamògòkè kunkolo yegerutò ye daga kònò, cè ye muso nyinika, ko :

- nin ye mun fèn yegerutò ye daga kònò ?

muso ko :

- denmisèn w ka dununnin don.

cè ko :

- i jò, n'b'a kala nyini, ka dò fò a la.

cè ye kala ta nyamògòkè in kunkolo kama, k'a kè dunun ye. o si ma cè mònèbò, a ko :

- i jò de, ne b'a bere kurunin nyini ka a fò.

a ye bere kurunin ta, k'a penpe nyamògòkè kuncè la daga kònò.

nyamògòkè girinna ka wuli k'i jò, ko :

- i muso ko tè wa ? wa, n'y'a to i ye.

modibo jara

sòkòlò

farkolo nyènajè kibaruya

nin ye lètèrè ye, ka bò balikukan karamògò fila yòrò. kelen tògò ko matigi tarawele, ka bò kacola. filanan tògò ko amadu jara, ka bò koroma.

an mògò fila nisòndiyalen bée nin lètèrè in ci aw ma. an b'a nyini aw fè, aw ka bolokuru nyènajèw ani balontan nyènajèw, ani nyènajèbè minw bée kè jamanaw kònò, aw k'u bò kibaru la kalo o kalo.

kuma yōrō

nsiirin

n'balimaw, ne bëna nsiirin dò fô aw ye. nka, nyôw banna, dumuni

ko gèlèyara, dòw bë si kòngò la.

cèkòròba dò këra, a ka denbaya sira kòngò la. dugu jèlen, a taara wula kònò. a ma fosi sòrò wula kònò fo dugaden. a ye dugaden in minè, ka na so, k'a bila fo so kònò, k'i kan to a muso ma :

- ne bë taa mògòw nyininka. ni a bë dun, an b'a faga. n'a tè dun, a filè.

cèkòròba taara i sigi baro da la. u ye baro kè, k'a kè. cèkòròba y'i kan to :

- aa, nka, nyinan kòngò nin, a mana bilen ka bilen, dòw bë dugaden dun.

mògò si ma kuma in jaabi. bëe tèmèna ni baro ye. waati jan sera, cèkòròba y'i kan to :

- aa, nka, ne kòni ye kelen dòn, ko nyinan kòngò in, ko dò ma dugaden dun, o tè kè abada.

mògò si ma kuma in jaabi. bëe tèmèna ni baro ye. waati jan këra, cèkòròba y'i kan to :

- aa, nka, kòngò tè mèen ko dòw ma dugaden dun. o tè kè abada.

cèkòròba dò y'i kan to :

- cè wo, ni dugaden bë e bolo i ka so kònò yen, i tè taa o dun sa wa ?

a mèenna dòonin, cèkòròba wulila, ka taa a ka so. a ko :

- wa, an ka an ka dugaden dun.

u y'u ka dugaden dun.

sidi mohamèdi tarawele
kooto

balikukalan

ne b'a fè ka nyininkali jaabi, ko : mun na, a bë fò ko bi denmisènnin ye sini mògòkòròba ye ?

o ye, i n'a fò, balikukalan. bi, an bë yòrò min na, balikukalan ye denmisènnin ye. nka, sini, balikukalan bë kè cèkòròba ye an ka mali kònò.

sisan, tubabukan kòni ye cèkòròba ye. nka, sini, a bë kè denmisènnin ye, k'a d'a kan, balikukalan kalanbaga bë caya ka tèmè tubabukan ta kan. tubabukan ta de ka ca sisan.

baba alèkisi samakè
kòla

ka bò wentegèle

cè saba tun bë taama na. dò tògò bë «jahanama», dò tògò bë «kalijènè», dò tògò bë «sababu».

minnògò ganna u la. o y'a sòrò, cèkòròba dò b'a ka foro la. u ko :

- sisan, jahanama, e ka taa ji minè ka na. komi, bëe bë siran e nyè, e b'a sòrò.

jahanama taara cèkòròba fo, k'a ban, ko a ka ji d'u ma, ka min. cèkòròba ko :

- e tògò bë di ?

a ko :

- n'tògò bë ko jahanama.

cèkòròba ko :

- n'tè ji di i ma.

jahanama taara o fò. u ye alijènè bila ka taa, komi ale ma ka di, bëe b'o nyinina. o ko :

- i ni ce.

cèkòròba y'a laminè. a ko :

- ji d'an ma, ka min.

cèkòròba ko :

- e tògò ?

- ne tògò bë ko alijènè.

cèkòròba ko :

- e fana t'a sòrò.

a taara. u ko sababu ka taa. ale taara, ko :

- cèkòròba, i ni ce. i bë ji d'an ma, ka min.

a ko :

- e tògò bë di ?

o ko :

- ne tògò bë ko sababu.

cèkòròba ko :

- taa i min, i ka taa dò di i taamanyògònw ma.

u minna ka fa. u taara cèkòròba in nyininka ko mun na, a ye nin kè ? cèkòròba ko :

- jahanama man di mògò si ye. nka, sababu b'i lase a kònò. alijinè ka di bëe ye. nka, mògò si t'a sòrò, ni sababu tè. o tuma, bëe k'a dòn ko o ko bëe ye sababu ye.

ala ka sababu nyuman k'an ye.
musa danbele

kuma kòròmaw

cèkòròba dò këra, an'a den. u tun bë taa baro kè, a ni a cèkòròba nyògòn, a tè fèn fò baro la.

don dò këra, a denkè y'a nyininka ko :

- ba, an bë taa baro la don o don. cèkòròbaw ci ye ko kòròfò ye. vala, e tè fèn fò wa ?

a ko :

- sini, n'an taara, n'bë dò fò.

u taara. cèkòròba ko ka ale to denmisènya la, ale tun ye donso ye. ale taara kungo kònò, a ye nkoloni bon ni binyè ye, k'a kò sen nòrò a tulo kòrò.

o kelen, u y'a sòsò, ko o tè se ka kè. cènèn ko :

- aw kana ba/sòsò. ni binyè bë i bolo donsoya la. n'i ye sogo ye, a bë k'a tulo kòròla shyèn tuma min, n'o bennna binyè bon tuma ma, tulo kòròla ni sen bë nòrò nyògòn na.

cèkòròbaw ma se ka fèn fò tuguni.

o kòrò filè nin ye : an ka kan ka an bangbagaw sutura. den fitinin de y'a tila cèkòròba nyògòn na. bawo, a mèenna, a tè baro bò, a denkèn in de y'a sababu ka kuma. a ye kuma kelennin fò

don min, u ko a ma ko nkalon don. nka, cèkòròba ma malo, denkè de sababu don k'a kisi malo ma. mamadu nyare sirakòròbugu

ntugannin saba jèra k'u sigi. u mèenna, ntugannin kelen wulila, ko :

- ne ye ko dòn, n'y'a kòrò dòn.

o taara. tò filia y'u sigi, kelen ko :

- ne tè ko dòn, ni mògò bë min fò, ne bë sòn o ma.

o taara. tò kelen y'i sigi, o ko :

- ne tè ko dòn, n't'a kòrò dòn. ni mògò ye min fò, n'tè sòn o ma.

a y'a sigi. sègènin nana a furan, k'a sòrò. a taara n'a sì bòlen ye.

o dugu jèlen, u nana u sigi. kelen wulila, o taara. filanan wulila, o taara. salamanabugu

n'tè ko dòn, n't'a kòrò dòn. nka, min kera kunun, n'tè sòn o ma tugun.

a taara. ibrahima jara salamanabugu

balikuk alan bë

a fòra kibaru nimòrò 75 kònò ko balikukan gafe kuraw tun bë ka sifilè salon tiga ni suman sènè baarada ka balikukalansow dòw la, gafe minw ka kan ka nògòya don kalan na.

kabini o kuma fòra ka bò kibaru kònò, san kelen ni kò tèmènna. an bë bi bi min na, o konyè kèra cogo di ?

dugu saba ye gafe ninw lajè. o dugu saba bë ye baara sèbè kè san 1978 tilema fè. samiyè donda la, u y'an ladònniya ko kalanden caman sera kalan na, k'a sòrò, u ka kalan ma tèmè kalo saba wali kalo naani nyògòn kan.

nka, o dugu saba la, an ka foli kérèn-kérènna ka kan ka taa finyankaw de ma. olu kòni y'u sèbè don gafe ninw lajè

baara ka nògòya

gafe kuraw dilan kun filanan kèra, balikukan ka nògòya ani ka teliya.

kalan nògòya bë sòrò min fè gafe kura ninw na, o filè nin ye :

- kalanjè gafe la, jaw ni kuma sèbènna faamuya ka teli. bawo, ja bë fèn kelen de jira, min tògò sèbènna bë ja jukòrò. o la, nyininiba t'a la. n'i ye ja lajè dòròn, i bë kuma sèbènna fana dòn.

- gafew nyè kelen kelen kònò, i bë fèn kura kelen dòròn de kalan. i n'a fò, n'i ye kalanjè gafe nyè 14 lajè, i tè fosi sòrò a la, min ma kalan fòlò, fo «aa» kelen min bë kalan. o don. o cogo kelen na, n'i sera jate gafe nyè 14 la, i tèna fosi sòrò yen, n'i ma min kalan sani ka se kalanjè ni jate liburu nyè 14 in na. o b'a to, i bë se k'o bëe kalan, k'a sòrò, karamògò m'a kalan i nyè na hali sinyè kelen.

o kalan nògòya de b'a to, i kelen bë se ka kalan kè i ka so kònò, i bòlen kò ko la, fo k'u hakilinanta bëe sèbèn kaye dò kònò. o kaye sera balikukan sopa ma bamakò, walasa gafe dilanbagaw k'a dòn, yòrò minw ka nyi, ani yòrò minw ka kan ka latilen.

o la sa, baara kèra ka gafe ninw yòrò dòw latilen, i n'a fò, ka signiden dòw kalan yòrò yèlèma, ka sèbènni dege yòrò bonya kosèbè, ka kòkan fara barikama bila gafew la, ani ka ja dòw labèn konyuman. o gafe kuraw bòra san 1979 daminè tuma, ka jènsèn balikukan sopa dòw kònò tilema tèmènna.

gafe kuraw dilan kun

a fòra ko gafe kura ninw dilan kun kèra fila ye.

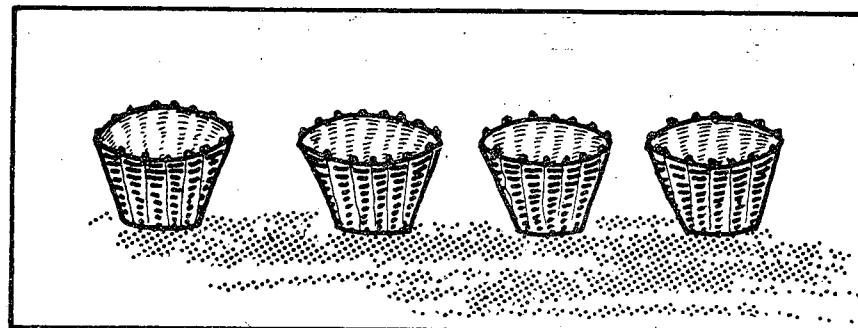
gafe sòrò ko ka nògòya

a fòlò ye, kalanjè ni jate gafe sòrò ko ka nògòya. bawo, a kòlòsira ko o gafew suguya caya kèra sababu ye k'u dilan ko gèlèya, fo kalanden dòw ma se k'u ta sòrò joona.

kabini gafe kuraw bòra, o ko bë nyini ka nògòya dòonin, balikukan sera ka kè nyinan jamu izini baarakèlaw kùn, ani kalansira minisiriso baarakèlaw kùn, k'a sòrò, sigi ma kè ka gafe makònò. kabini sisan, gafe dòw sòròla, minw bèna di san wèrè balikukan landenw ma manden kònò, ani tiga ni suman sènè baarada ka balikukan sopa la. gafe dòw fana bë ka labèn, ka sigi san wèrè balikukan landenw nyè kucala ni sikaso mara kònò.

halin ni balikukan landen bëe ta ma se ka sòrò fòlò, an jigi b'a la ko yanni san wèrè cè, caman bèna se ka dilan, minw bèna kè sababu ye, gafe sòrò ko in-tèna gèlèya tugun.

14

segi 4
segi naani
naani
naa
aa

n -- aa -- naa	d -- aa -- daa
b -- aa -- baa	l -- aa -- laa
k -- aa -- kaa	s -- aa -- saa

gaari baara laada

baa saba ni kèmè naani

dalasi kèmè naani mana di ne ma bi, ne bë kèmè saba ni bisaba kè ka ne ka gesedala sara, ka bisaba di ne ba ma, ka binaani mara sini kama.

baara laada

sen kan

kalanso la, walasa fèn kalannen ka sigi i kònò kosèbè. hali ni kalan dama dòw fòra i kò, i kelen bè se k'o kalan kè so kònò, fo ka kun tòw la. mògò dòw yèrè sòrla, minw ye kalan kè so kònò ka taa nyè fè, ka gafe ban, k'a sòrla, kalan ma se gafe tilancé ma balikukalanso kònò.

kòlòsili fana kèra, k'a lajè, ni mògò kelen bè se k'i dege kalanjè ni sèbènni na, k'a sòrla, karamògò t'i fè. mògò dò sòrla kita, gafe in cogo jiral'a la dòròn, a kelen y'i dege kalanjè la fo ka gafe ban. o tigi ye gèlèya min sòrla a la, o kèra sèbènni ko de ye. nka, mògò dò wèrèw fana y'a lajè, ka dèslè. bée hakili tè kelen ye, bée timinandiya fana tè kelen ye.

karamògò ka baara kè cogo

min fana bè se ka kalan teliya batiku-kalandenw kun, o ye karamògò ka baara kè cogo ye. o la, gafe kura ninw bè se ka kè sababu ye, yèlèma ka don o fana la.

kalan kè cogo kòrò

n'i donna balikukalanso dòw kònò, i bë taa a sòrla, kalan mana se kalanjè gafe nyè kura dò la, karamògò bë fòlò ka o gafe nyè kònò kumaw kalan kalandenw nyè na. o kò fè, a bë kalandenw wele, u fana ka o kumaw kalan. a bë kè ten, fo kalanden bée ka gafe nyè in kònò kuma bée dòn, k'u durusi, k'a sòrla, fili ma kè a la.

kalan mana kè o cogo la, waati dò bë se, gèlèya bë karamògò sòrla, k'a d'a kan, kalanden dòw bë taa nyè, ka dòw to kò fè. bawo, bée hakili tè kelen ye, kalan dòw fana bë fò dòw kò, u tè se ka kun tòw la tugun. o waati mana se, o bë kè kònònafiliba ye karamògò bolo : n'a bë taa nyè fè kalan na, mògò dòw tè foyi faamuya o la, kalan nege bë bò u la joo-na. n'a bë segin kò fè, dòw fana bë na i sigi balikukalanso kònò gansan, k'a laban kè kalandabila ye; ko karamògò tè foyi fò yen bilen, n'u ma min dòn ka kòrò.

kalan kè cogo kura

kalan kè cogo kura bë se ka dò bò o gèlèya la: o kalan kè cogo kura yòrò girinba filè nin ye : karamògò ka baara tè ka kuma caman fò, k'i miiri ko kuma caman de bë dònniyaba lase kalandenw ma. karamògò ka kan de ka kalandenw dèmè, u yèrè ka dònniya nyini gafew kònò, u ka dònniya sòrla u yèrè ma.

o la sa, sani karamògò ka gafe kònò kumaw kalan kalandenw nyè na, a b'a to, kalandenw yèrè ka o kuma kalan. ni kalanden sera ka kuma kalan, k'a faamuya, k'a sòrla, karamògò ma foyi fò a ye, o de ka fisa ni kalan cogo bée ye. ni kalanden dèsera, karamògò bë kunnafoni di a ma, min bë se k'a to, kalanden yèrè

bamanankan

jate

0 1 2

3 4 5 6

7 8 9

bë taa nyè fè kalan in na.

ni waati dò sera, ni kalanden dòw sera yòrò dò la, ka dòw to kò fè, kalanden kelen kelen bë se ka i ta kalan kalan kònò, i n'a fò, dòw bë gafe nyè 20 kalan, dòw bë a nyè 10 kalan, dòw ka a nyè 6 kalan, bée kelen kelen ka dònniya sera yòrò min. karamògò ka baara ye ka kòlòsili kè, ni bée sera i ta la. ni min dèsera k'i ta kalan, a bë kunnafoni di o tigi ma, k'a laadi konyuman, ka tèmè, ka tòw

kòlòsi. hali kalandenw fana bë se ka nyògòn dèmè, ka kunnafoni di nyògòn ma, i n'a fò, karamògò b'a kè cogo min.

hali ni kalanden dò y'a fò ko a na kun tè kalan la tugun, ko ale bë se ka gafe tò kalan a ka so, o man kan ka kè karamògò ma baasi ye. o kòrò ye ko kalanden ni karamògò bée ye baara sèbè kè, k'a dafa. o tuma, dò bë bò karamògò ka doni la, a bëna se k'i mago don kalanden tòw la, ka tèmè fòlò kan. bée ka nafa b'a la.

alikawu kònè ka maana :

tile bôra tuma min na,
 fulakè ye kirike da,
 ka bèma ta, k'a bila a kò fè.
 bèma ko a ma, a ko : "fulakè."
 a ko : "naamu."
 - "n'b'a nyini i fè ni ala n'a kira ye,
 i ye soboli min kè nin ye kunun o,
 i bè nyini ka n'faga dè.
 soboli kun tè.
 e ye ne ta don min, i ye n'ta don dòn.
 sabu, i y'a sòrò, cèw cè tè so."
 a ko : "o ye jòn ye ?"
 a ko : "cèmandali ncikòrò.
 n'e tun y'a sòrò, o bè so,
 e tè ne ye n'i nyè ye,
 janko e ka ne ta:
 a tò kè sotaama ye sa,
 i kana na taa soboli kè ka n'faga."
 fulakè ko a ma, a ko :
 "hali n'a y'a sòrò,
 ncikòrò bè yan,
 ncikòrò ye cè ye,
 mògò wèrè tè cè ye wa ?"
 a ko : "a yebaliya kuma de y'e da nin ye.
 nka, so taama ni n'ye."

u b'o kuma na tuma min na,
 u bè fuga kònè belebele kan,
 bamuso jigilatigèlen, kònè bonyanen,
 a y'i yèlèma, k'a kò filè.
 a bè dòn ko rò tuma min na,
 a y'i to ka cèmandali babilen ka jube foonò jè ye.
 a y'i sigilen to fulakè kò fè,
 a ye kuyu saba tigè, i ko njò jugu.
 fulakè ko : "mun dun kèra ?"
 a ko : "ne nyè dara so min kun kòfyè la sisan,
 n'a y'a sòrò, ne cè tè,
 i b'a sòrò, a dògòkè don.
 ni ne dun n'o ye nyògòn ye
 ka n'to hali galekala kaman kan,
 a b'o kaman kari,
 janko mògòninfin.
 fulakè ko : "gòonga."
 fulakè y'a dòn tuma min na,
 k'a fò, magènbaga dò bè ale nò fè,
 a ye nègèw sigi a ka bonkun la.
 babilen y'a dòn,
 ale bè mògò minw magèn,
 olu de taatò ye nin ye,
 a fana ye nègèw sigi jube la.

k'a ta o sògòma fòlò la,
 ka taa selifana se,
 babilen b'u nò fè,
 a ma se ka kun u la:
 nka, selifana bè se tuma min na,
 fulakè ka bonkun sen kèra, i ko a sirila.
 fatama denkè fòlò nòkanda t'a dòn, a ye foyi kè.
 kònè min tun b'u ni nyògòn cè,
 a tora a bè surunya.
 fulakè mana i kò filè, kònè bè surunya.
 fulakè yèrè y'a dòn,
 boli tè ale tila tugun.
 a y'a sòrò,
 a bè ka disa min kè ka bèma siri a kò fè,
 yali a so bolitò, o kana bin, a ye o disa foni.
 bèma ko a ma, a ko :
 "a dun kèra di, fulakè ?"
 a ko : "i bè n'foni, o kun ye mun ye ?
 yali n'nà bin wa ? hòrònya ma sòn nin ma dè."
 a y'i yèlèma, k'a kò filè,
 a y'a sòrò, kònè surunya kojugu.
 disa fonini ma fulakè bò dè.
 a labanna, a b'a nònkònkuru kè ka bèma gun a kò fè,
 yali a na bin.
 bèma ko a ma, a ko : "fulakè."
 a ko : "naamu."
 a ko : hòrònya ma sòn nin ma dè."
 a ko : "e ma ne ta k'i bè taa n'kè jòn ye mènè.
 i ye n'ta de, i bè taa n'kè i muso ye.
 ne y'a fò i ye,
 n'ko n'i ni ne cèw ye nyògòn ye,
 e b'a dòn, i ni cèw ye nyògòn ye.
 e dalen b'a la fana,
 e ye se ka nin nyògòn boli ni ne ye,
 k'a fò, i bè ne nyòni ka bò i ka so kò fè ?
 kan'i yèrè tòrò,
 i bè minè ka ne to i kò fè."
 gunni m'a to bèma ka bin tuma min na,
 fulakè ko bèma ma : "o tuma,
 i bè n'minè ka bila i cè nyè wa ?"
 a ko : "an ma se o yòrò la fòlò."
 a ye bèma bolonkòni minè,
 k'a bila a da,
 k'a cin, yali o ye digi a la,
 a y'a yèrè bin ka bò a kò fè.
 bèma ko :
 "i mana n'bolonkòni kuru kelen tigè,
 i n'a dòn,
 e ni ne tè kelen ye."

cèmandali babilen

u b'o la tuma min na,
babilen ni jube nana tèmè u la,
ka taa i baratu sira kan u nyè.
a ko : "fulakè," a ko : "karafe minè sa."
fulakè yèrèyèrèla, a nyèkisèw bòra,
a fari bée bée nyègòn gosi.
a ye karafe minè bonkun ye.
a ye cewuseri sama k'a bò a tan kònò,
a da ye se ka keninge tila fila ye.
ayiwà, a ko : "fulakè, n'bè fila bila i kòrò sisan :
i ye muso in ta kòlòn da min na,
ka segin, ka taa a jigin yen,
n'i y'o kè, n't'i ka so minè, n't'i ka marifa minè,
n'tè fèn kè i yèrè la, n'b'i bila.
n'i ma sòn o ma, n'b'i kunkolo tigè sisan,
dugaw b'i dun sisan,
bèma bè sigi i nò rò kirike rò.
nin fila in, kelen ta u rò."
fulakè ko a ma, a ko :
"bamanankè, e tògò ye di ?"
a ko : "ne de tògò ye cèmandali babilen."
a ko : "cèmandali babilen,
ne bè taa a bila a nò na.
n'i tè so minè n'na,
i tè mugu ci n'na,
i tè n'faga,
i tè foyi foyi minè n'na,
ne y'a ta yòrò min na, ne bè taa a bila yen."
a ko : "n'i b'o kè de mènè, foyi t'an cè.
segin, an ka taa."

u dara nyègòn nò kan.
u ye paaranin taamo,
a ye jube ta k'a d'a kun, a taara à fofo.
a nyè ni bèma nyè bëenna, bèma ko a ma :
nagan seriba sukò,
jònba santigi tiramagan.
sanusiga mari ni maganfinba kirikajo.
maalandi masa wulanba,
jònba santigi tiramagan.
nyani masa wulanbin,
jònba santigi tiramagan.
fifiya jònmagán,
kantigya jònmagán,

waliya jònmagán,
bakòrò jònmagán,
tarabula jònmagán.
tonkunda faganda.
samògò kaari jaka,
ani samògò nana kirikajokè.

a ko : "so kò kan sama bë bèn i ma.
anw bë so kònò de, an tè cèw cogo dòn.
jaa, nin de b'i rò."
a ko : "bèma," a ko :
"fèn bë ne na, min tè nin ye."
u dara nyègòn kan, u bë taa.
u labanna k'a kè masala ye.
fulakè hakili latigèra, ko ale tè faga.
fulakè bë masala la, bèma bë masala la,
fatama denkè fòlò nòkanda bë masala la.

u nana ka na se jòn kamalen saba in sigilen ma,
kelen garabasura k'u kùnbèn :
"èe," ko : "makè," a ko : "i y'a sòrò,
mun mògò si kelen bë ka n'mamuso ta ?"
a ko : "n'y'a sòrò, a bë fulakè dò kò fè."
a ko : "tinyè tè.
makè, n'e tun y'a sòrò, a bë fula de kò fè,"
a ko : "dugaw tun b'o sogò de dun.
anw t'o nyènama ye e nyè, ka na tan."
a ko : "nin ye filanan de ye."
a ko : "n'i tun y'a sòrò, fula don,
a tè e ka so filè so ye, k'a ta filè fali ye."
a ko : "n'i tun y'a sòrò, fula don,
hòrònmuso min sigilen y'a kò fè,
a tun tè taa a kè jòn ye,
a tun bë taa a furu de,
a n'a miiri o ka hòrònmusoya la, a tun bë sa.
fula tè, filanan don."

a ko : "n'i tun y'a sòrò, fula don,
a tè e ka marifa filè marifa ye,
k'a yèrè ta filè bere gansan ye."
a ko : "n'i tun y'a sòrò, fula don,
a tè e ka kala in filè k'a fò, o de bë mògò faga,
k'a fò, a yèrè ta in ye shè si ye.
i y'a sòrò min kò fè, i k'a dòn,
filanan don, fula tè."

(a tò bë bò kibaru nata kònò)

mali ani lagine ka teriya

san 1979, ôkutôburu kalo tile 22 n'a tile 23, peresidan musa tarawele ani jama-kulu dô taara teriya ani badennya taama la konakiri. peresidan musa bê taama caman kè afiriki ani dinyè yôrô caman kônô siraw kan, minw nyèsinnen tè mali dôrôn ma

nka, lagine taama in kunba tun sinsinnen bê mali ani lagine ka siginyôgonnya de yiriwali ma siraw kan, minw kakan ka boli paritiw, baarakèlaw, musow, denmisènw ani guwèrènamanw ni nyôgôn cè, walasa k'an ka kelelunya jira an ka jamana den na.

nyôgôn famuya ani wasa minw bôra taama in na, olu ye hakili sigi kun bô, bawo, jamana minw sigilen bê nyôgôn kérè fè, n'olu bëenna, fosi man di k'o bô.